

Temat: Dokonaj analizy i interpretacji wiersza Zbigniewa Herberta *Pan Cogito o postawie wyprostowanej*. Zwróć uwagę na sposób przedstawienia zachowań ludzi w sytuacji zagrożenia.

Zbigniew Herbert

Pan Cogito o postawie wyprostowanej

1

W Utyce

Obywatele nie chcą się bronić

W mieście wybuchła epidemia
instynktu samozachowawczego.

świątynie wolności
zamieniono na pchli targ

senat obraduje nad tym
jak nie być senatem.

obywatele
nie chcą się bronić
uczęszczają na przyspieszone kursy
padania na kolana

biernie czekają na wroga
piszą wiernopoddańcze mowy
zakopują złoto

szyją nowe sztandary
niewinnie białe
uczą dzieci kłamać

otworzyli bramy
przez które wchodzi teraz
kolumna piasku

poza tym jak zwykle
handel i kopulacja

2

Pan Cogito
chciałby stanąć
na wysokości sytuacji

to znaczy spojrzeć losowi
prosto w oczy

jak Katon młodszy¹
patrz Żywoty

nie ma jednak miecza
ani okazji
żeby wysłać rodzinę za morze

czeka zatem jak inni
chodzi po bezsennym pokoju

wbrew radom stoików
chciałby mieć ciało z diamentu
i skrzydła

patrzy przez okno
jak słońce Republiki
ma się ku zachodowi

pozostało mu niewiele właściwie
tylko wybór pozycji
w której chce umrzeć

---

¹ Katon młodszy, wróg Cezara, osiadł w Utyce, popełnił samobójstwo po zwycięstwie swoich nieprzyjaciół.

wybór gestu
wybór ostatniego słowa

dlatego kładzie się do łóżka
aby uniknąć
uduszenia we śnie
chciałby do końca

stać na wysokości sytuacji

los patrzy mu w oczy
w miejsce gdzie
była jego głowa.

(Pan Cogito, 1974)